

Тема: ПРОПОРЦІ ТА МАСШТАБНІСТЬ ЗАЧІСКИ

Мета: ознайомитись із принципом гармонійних сполучень між частинами та елементами відносно самої зачіски. Навчитись знаходити взаємозв'язок який поєднує усередині цілого його складові частини.

План заняття:

1. Значення пропорції зачіски.
2. Види пропорції.
3. Масштабність зачіски.

Контрольні запитання:

1. Що таке пропорція зачіски?
2. Які пропорції називають арифметичними?
3. Яка пропорція називається «золотим перетином»?
4. Що таке масштабність зачіски, як композиційний засіб?

Література:

1. Дизайн зачіски: Навчальний посібник для професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах мистецького профілю. – К.: Кондор, 2010 – 216 с. 89-93 ст.
2. Основи перукарської справи / Н. А. Горбатюк та ін. – 2005. – 576 с.: іл. – Бібліогр.: с. 570 –253 ст.
3. Фахові журнали

Значення пропорції зачіски.

Пропорцією є гармонійне сполучення між частинами цілого, ознаками або предметами; порівняльна взаємодія між двома предметами. Слово "пропорція" ввів у вживання у I столітті до н.е. давньоримський оратор Цицерон, який переклав на латинь платонівський термін "аналогія", що буквально означав "співвідношення".

У створенні композиції пропорція є головним регулюючим засобом, який визначає гармонійне співвідношення між цілим і його частинами. Іншими словами, пропорція – це зв'язок, який поєднує усередині цілого його складові частини, рух від одного розміру до іншого.

Розрізняють пропорції арифметичні (раціональні) і геометричні (ірраціональні). Арифметичні пропорції являють собою співвідношення величин, що виражаються співвідношенням цілих чисел. Раціональні відносини - 2:3, 3:4, 5:6 - містять у собі модуль, який укладається ціле число разів у кожній величині, яка складає форму. Арифметичні відносини застосовуються у композиції у тому разі, коли потрібно ясно виразити підпорядкованість частин цілому.

До геометричних, або ірраціональних пропорцій, відносяться такі співвідношення, які засновані на геометричній закономірності їх побудови. Прикладами такого пропорційного відношення є відношення сторони квадрата до його діагоналі, а також відношення половини основи рівностороннього трикутника до його висоти.

З давніх часів у пропорційності вбачалася об'єктивна основа краси. Багато видатних художників, архітекторів, філософів і вчених прагнули розкрити закони пропорційності, які лежать в основі гармонії.

На різних етапах розвитку мистецтва використовувалися різні методи побудови пропорцій. Так, наприклад, у мистецтві Стародавнього Єгипту застосовувалася сітка квадратиків, на основі якої створювалися архітектурні і скульптурні добутки. Кожен такий квадратик являв собою модуль, тобто величину, яку застосовували для вираження крагних співвідношень розмірів для узгодження з цілим його частин.

У період античності сформувалися нові системи. Квадрат залишався основою побудови пропорцій, але поряд з модульною системою древні греки користувалися і системою пропорційних чисел, серед яких особливо важливу роль грало співвідношення, яке одержало назву "золотий перетин".

"Золотий перетин" є ірраціональним співвідношенням. Суп. цієї пропорції полягає у тому, що сума двох величин відноситься до більшої величини так само, як велика величина відноситься до меншої. Якщо відрізок, який потрібно поділити за принципом "золотого перетину", прийняти за 1, то його

частини будуть мати числове вираження $0,618 : 0,382$. Приблизно в цілих числах "золотий перетин" виражається як 3:5, 5:8, 8:13, 13:21 і т.д.

Принцип "золотого перетину" був головним у античному мистецтві - у скульптурі і особливо в архітектурі. Але першим увів сам термін "золотий перетин" Леонардо да Вінчі, великий художник, архітектор, винахідник і музикант епохи Відродження. Він називав цю пропорцію мірилом краси і гармонії, каноном мистецтва. Цікаво, що принцип "золотого перетину" можна спостерігати не тільки у мистецтві, але і в природі.

Кожна історична епоха створювала свої власні критерії естетичного ідеалу образу людини. Визначення пропорцій при створенні зачіски залежить від моди, яка постійно експериментує із пропорціями. Сучасний дизайнер зачіски повинен правильно співвідносити розміри і форму зачіски із фігурою людини, а також із її одягом та аксесуарами.

Робота над композицією зачіски починається з пошуку її силуету і визначення його основних пропорцій, тобто відношення висоти до ширини.

Пропорція є одним з головних засобів композиції, тому що за її допомогою досягається гармонійність спроектованої зачіски і організується її форма. Пропорція - це розрахована розмірна система, у якій відношення елементів форми організують об'ємно-просторову структуру зачіски. Тільки там, де є продуманість пропорцій, є і цілісність форми.

Види пропорцій.

У зачісках розрізняють наступні види пропорцій: **-золотий перетин** (як зазначалось вище, це така пропорція, коли у поділеній на дві частини зачісці вся величина зачіски відноситься до більшої її частини так, як відноситься більша частина до меншої). (Мал.5.6);

-подібна **пропорція** (зустрічається у зачісках нескладного характеру із наявністю проділу або без нього, але за умови, що ліва і права частини однакові). (Мал.5.7);

-модульна **пропорція** (зустрічається у зачісках складних за характером побудови і симетрії, коли можна визначити окремі елементи, деталі зачіски (тобто модулі), які привертають увагу до зачіски). (Мал.5.8);

Мал.

Мал.5.7

Мал.5.8

Різні розмірні відношення, які виявляються головним чином як відношення висоти форми до її ширини, призводять до різного образного звучання і естетичного сприйняття розробленої моделі.

Пропорціональність у художньо-проектній творчості є не тільки засобом організації гармонійної цілісності, але і способом пошуку модифікації вихідної форми. Змінюючи пропорційні відношення окремих частин і елементів форми зачіски, можна надати їй нове образне звучання.

Масштабність зачіски.

З пошуком пропорцій предмета, який проектується, безпосередньо пов'язаний такий засіб композиції, як масштабність. **Масштабність зачіски** - це співрозмірність її форми і елементів до обличчя та фігури людини. З масштабністю пов'язані стійкість і рівновага форми. Іншими словами, масштабність - це контраст форм, який не доведений до абсурду. Співрозмірні співвідношення -людини до спроектованої зачіски - будуються на антропології. Масштабність зачіски залежить від розмірів складових обличчя і пропорцій фігури людини.

Дотримання масштабності у композиції зачіски обов'язкове ще і тому, що її відсутність приводить до гротеску, комічності зовнішнього вигляду людини. При проектуванні арт-зачісок дизайнер може навмисно порушувати масштабність зачіски з метою створення яскравої художньої виразності. Але при розробці перспективних моделей правильно знайдена відповідність маси зачіски розмірам людського обличчя і фігури може не тільки підкреслити достоїнства людини, але і приховати деякі її недоліки. Очевидно, що досягнення масштабності безпосереднім образом пов'язане з пропорційним вирішенням моделі.

Вірно винайдена масштабність форми зачіски робить образ людини привабливим, надає йому витонченості і легкості; невдало вирішена масштабність часто призводить до того, що зачіска виглядає важкою і масивною.

Уявлення про масштабність і її виразність можуть змінюватись у різні періоди - у залежності від естетичних уявлень того або іншого художнього стилю, який панує у мистецтві в цілому і в зачісках зокрема. Однак масштабне вирішення форми не повинно "придушувати" людину ні фізично, ні психологічно.

Таким чином, вибір правильної масштабності і пропорційності у композиції зачіски являє собою надзвичайно важливе завдання, від вирішення якого багато у чому залежить загальне сприйняття спроектованої зачіски і зовнішнього вигляду людини, для якої вона призначена.